

נועד לתעשיית חמאה וגבינה עשרות מיליון נים ק"ג של חלב בן 3% שומן עם 11.6% חומריים מוצקים, במקום חלב שיכיל 4% שומן ו-12.8% חומרים מוצקים.

יודע אני שאין הדבר ניתן לתיקון בין לידה, כי לדעתי, שלושה הם „מלאכי החבלה“ שפוגעים בטיב החלב שלנו, והם: פרים „דלי פונים“ אחדים, עונת החמה הארוכה, ואחרון אחרון (לא חביב ביותר!) — התפריט „המור דרני“ באיבוס הפרות (וד"ל). ברור איפוא ש־הננו עומדים בפני בעיות די מסובכות.

לכן הנני בא להסתפק הפעם במשאלה צנועה לשם תיקון המצב, והיא — נחדל לגרות את היצר להשגת שיאים מסוג אלה שמתפרסמים בדרו"חות ביקורת החלב. אם בכל זאת נמשיך בציון עשר פרות מצטיינות, נקבע לעצמנו סייג ונזכיר לטובה רק את אלה שמזכות אותנו בכמויות גבוהות של חלב שמתכונת השומן שלו אינה פחותה מ־3.7%, „צ'מפיוניות“ מסוג זה נכבד כולנו.

י. ב.

צקים שבחלב כגון זה היא בגבולות 10.4%; ואשר לרווחיותן של תנובות שיא אלה, הרי המצב הוא גרוע פי כמה: ראשית — אין להור ציא השוקה חלב כזה כל עיקר מחמת החשש להיענש כזיפן; שנית, וזה העיקר — ההכנסה מ־43.3 הקילוגרמים האלה תהיה פחותה בשיעור ניכר מזו שתתקבל מ־30.3 ק"ג חלב בן 4% שר מן, אף על פי שתכולת השומן אינה הגורם המכריע בקביעת התמורה עבור חלב בתנאי הארץ. מסתבר שאין כל יסוד להאדיר תנובות אלה ולהציגן לראווה — משום חשש של העל־את אבק בעיני בוקרים תמימים.

נודמן לי כבר להרצות בשאלת פחיתת השור מן וירידת הערך האגרגטי, כשדנתי בבעיות קידום הטיפוח בעדרינו, הנני חוזר ואומר שה־גיע הזמן להתפוגג משיכרון הכחות כפי שהיא מתגלית כיום. לכולנו ברור שלפחות 50 אחוזים מהחלב שנייצר בארץ יופנו לתעשייה, כי הרי הצלחנו סוף סוף להיפטר מ„מתנות“ החמאה וה־גבינה. הנני מציע איפוא, לכל מי שיהיה מעוניין בכך, לערוך את חשבון ההפסד הצפוי לנו כש־

מחקרים בגדילתן של עגלות מוגועי-חלב

הממחים להזנת בעלי-החיים לוסלי וריד (מאוניברסיטת קורנל, ארה"ב) ערכו, החל משנת 1948, ניסויי הזנה של עגלות לפי שלוש רמות-תזונה. הם הסיקו את המסקנה שאין כדאי להזין לפי הרמה הגבוהה ביותר, המחיישה את קצב הגדילה בשיעור רב. בעקב תזונה ברמה גבוהה ממליטות המבכירות בגיל צעיר יותר, ובבגרותן הן בעלות גוף מגודל יותר, אולם תנובותיהן לאחר המלטתן השניה הן פחות טובות משל אלו שניזונו בצעירותן ברמה נמוכה יותר.

מאידך, עגלות שגודלו ברמת תזונה נמוכה מאוד, מראן כמבכירות היה כמעט ננסי והתבגרותן נתאחרה. אולם כשמבכירות אלו ניזונו ברמה נורמאלית לאחר המלטתן הראשונה, הן הניבו יפה והגיעו להתפתחות גופנית נורמאלית לאחר המלטתן השניה או השלישית. וולדותיהן מהמלטה ראשונה היו דלים וקלים יותר, וכן מרובים יותר היו קשיי-המלטה במבכירות מפגרות אלה.

רמת התזונה הגבוהה התבטאה בנורמות שהיו ב־50% גבוהות מאלו המקובלות כנורמאליות. למעשה צרכה במוצע קבוצת עגלות זו, מהלידה ועד להמלטה ראשונה מזונות אלה: 1000 ק"ג חלב, משהו למעלה מ־¼ טונה מזון מרוכז, כ־½ טונה שחת ו־223 ימי הזנה במרעה.

קבוצת העגלות, שגודלה ברמת-תזונה נמוכה, ניזונה לפי נורמה שהיוותה רק 65% מהנורמה הנורמאלית המקובלת. עגלות אלו צרכו מהלידה ועד ההמלטה הראשונה: כ־90 ק"ג חלב בס"ה, פחות מ־½ טונה מזונות מרוכזים וכ־3 טונות שחת גרועה; הן הוצאו למרעה בגיל רך יותר, ללא כל תוספת של מזון באיבוס, וניזונו במרעה עד גיל ההמלטה במשך 325 ימים.

(סוכס לפי עלון של אוניברסיטת וויסקונסין)